

Werkgroep Behoud de Peel

Nieuwsbrief 19-5-'21

Beregening rond de Peel wordt ingeperkt!

Gisteren hebben provincie N.-Brabant en Limburg hun nieuwe besluit op het Natura2000-beheerplan genomen aangaande beregening uit grondwater in de bufferzones rond de Peel. De vrijstelling van de vergunningplicht i.h.k.v. de Wet natuurbescherming (Wnb), die in het ontwerp-beheerplan was geboden, komt te vervallen. Dit vanwege het gewonnen beroep van WBdP. Binnen de bufferzones rond de Peel-Natura2000-gebieden wordt het beregenen dus weer vergunningplichtig.

Zie <https://www.brabant.nl/actueel/nieuws/natuur-en-landschap/2022/nieuw-aangepast-beheerplan-peelvenen-en-overgangperiode-voor-agrari%C3%ABrs-beperving-beregening>

Voorgeschiedenis

Kort wat hieraan voorafging:

WBdP stelde in 2018 beroep in tegen het ontwerp Natura2000-beheerplan voor de Peel. Ons inziens stond daarin onterecht dat beregening slechts een gering effect heeft en dat het daarom deels vrijgesteld kan worden van de vergunningplicht Wnb. (Die plicht gold binnen de bufferzones door beroepen van WBdP al vanaf begin jaren negentig.)

De rechtbank was het met ons eens en oordeelde eind 2018 dat er een nieuw besluit op dit onderdeel van het beheerplan genomen dient te worden.

De LLTB en Provincie Limburg verloren hun hoger beroep bij de Raad van State.

Provincie Limburg en N.-Brabant lieten eerst nog weer eens een onderzoek doen aan het effect van beregening. Daaruit blijkt dat het effect in delen van de Peel groot is: 10 tot 25 cm daling van de grondwaterstand. En volgens de second opinion van Deltares is het effect eigenlijk nog groter, want in het onderzoek wordt het op verschillende punten onderschat.

Het effect treedt vooral op in een zeer droog jaar. Dus als de natuur het vanwege droogte toch al erg zwaar heeft, wordt het probleem vanwege de beregening nog verergerd!

Vanwege de uitspraak van de rechtbank en dit onderzoek konden de provincies niet anders dan hun oorspronkelijke besluit weer terugdraaien en de vergunningplicht weer invoeren.

Ook zijn ze vanwege de Europese Habitatrichtlijn verplicht om de situatie voor de Peel te verbeteren. De Peel moet natter!

Besluit van de provincies

Gedeputeerde Staten van N.-Brabant en Limburg hebben ingestemd met het ontwerpbesluit om het Natura2000-beheerplan Peelvenen aan te passen. Daarmee komt de vrijstelling van vergunningen voor het beregenen van open teelten in de bufferzones rondom de Peel te vervallen. De provincies zitten met een moeilijk dilemma. Verdroging door klimaatverandering en het gebruik van grondwater hebben voor de Peel tot een onhoudbare situatie geleid. In droge periodes zijn veel agrariërs met de huidige teelten afhankelijk van beregening. Grondwatervoorraden slinken hiermee echter nog verder, met nadelige gevolgen voor de bijzondere natuur en voor de landbouw zelf.

De provincies begrijpen dat dit besluit forse consequenties heeft. Daarom werken ze aan de invulling van een overgangperiode van twee jaar. In die periode kunnen agrariërs zich voorbereiden op een bedrijfsvoering die minder of niet afhankelijk is van beregening.

Tijdens de overgangperiode is beregening onder voorwaarden mogelijk, maar gelden er wel grenzen. Op het moment dat grondwaterstanden te ver wegzakken en de kwetsbare natuur in de Peel dreigt te verslechteren, worden beperkingen opgelegd voor beregening uit grondwater. De afspraken voor de overgangperiode worden vastgelegd in een intentieovereenkomst.

In aanvulling daarop werken de provincies aan een methode om de beregening na die 2 jaar definitief te regelen. Die methode wordt afgestemd op de waterstand die rondom de Peel vereist is om in de Peel hoogveen te kunnen bereiken. (Dan gaan er dus strengere regels gelden dan tijdens de overgangperiode.)

Het ontwerpbesluit ligt vanaf 25 mei ter inzage. Na behandeling van de zienswijzen wordt het definitieve besluit in het najaar genomen. De planning is dat de intentieovereenkomst dan van kracht is.

Reactie van WBdP en meer uitleg over de beregeningsbeperking

Op zich is het uiteraard heel goed dat dit nieuwe besluit genomen is.

Echter: de vergunningplicht Wnb was er (door uitspraken van de Raad van State op beroepen van WBdP) al vanaf begin jaren negentig. Heel vreemd dat de provincies dat meenden te kunnen afschaffen.

De rechtbank zei in 2018 al dat het nieuwe besluit snel genomen diende te worden, voordat er weer opnieuw een droog jaar zou komen.

Het besluit om de vergunningplicht weer in te voeren had al veel eerder genomen kunnen worden. Er waren al onderzoeken genoeg die het negatieve effect van beregening aantoonde. Nota bene een onderzoek uit 2014 van provincie Limburg zelf!

Nu gebeurt er dit beregeningsseizoen weer niks. En we hebben, na de droge jaren 2018, 2019 en 2020, nu alweer een zeer droge periode.

Nadat het nieuwe onderzoek aan het effect van de beregening was afgerond, schreven wij in onze vorige nieuwsbrief over dit onderwerp dat alle beregeningsputten binnen de bufferzones na twee jaar gesloten zouden moeten zijn (zie: <http://www.wbdp.nl/provincies-nemen-eind-maart-een-nieuw-besluit-over-beregening>).

Daarna vroegen de provincies ons of er niet een andere oplossing mogelijk zou zijn. We hebben toen bij de beide waterschappen en provincies dit idee ingebracht, dat samengevat op het volgende neerkomt: de beregening kan worden 'verdiend'. Beregening mag, maar alleen zolang de grondwaterstand rondom de Peel hoog genoeg blijft.

De waterschappen en later ook de provincies gaven aan dat ons idee perspectief biedt en dat ze het willen uitwerken. Ze dachten voor die uitwerking ongeveer twee jaar nodig te hebben. Vandaar de **overgangperiode** die hierboven in het besluit van de provincies is genoemd.

WBdP stelde akkoord te gaan met die uitwerking, maar dat er dan niet alweer twee jaar lang onbeperkt beregend zou mogen worden. Vandaar dat de provincies hebben aangekondigd dat er ook gedurende die overgangperiode grenzen aan de beregening zullen worden gesteld. Hoe die overgangsmethode er uit zal zien, is nog afwachten totdat het definitieve besluit dit najaar genomen zal zijn. We weten wel dat gedacht wordt aan een beregeningsverbod (voor alle teelten) bij een bepaalde mate van droogte.

Na de overgangperiode van twee jaar komt er dus een **definitieve regeling**, waaraan voldaan zal moeten worden om een Wnb-vergunning voor beregening te kunnen krijgen. Ook deze regeling moet nog uitgewerkt worden, volgens het idee dat we hierboven beschreven: beregening is alleen toegestaan zolang de grondwaterstand rondom de Peel hoog genoeg blijft om in de Peel hoogveenregeneratie mogelijk te maken. En essentieel daarbij is dat die waterstand rondom de Peel dusdanig verhoogd wordt dat het water in de Peel hoog en stabiel genoeg wordt om hoogveen te kunnen bereiken.

WBdP stelt al tientallen jaren dat de grondwaterstand rondom de Peel verhoogd dient te worden. Ook de overheid heeft dat al in diverse beleidsplannen geschreven. Al die jaren gebeurde er echter steeds veel te weinig. Het was een beleid van 'pappen en drooghouden'.

Nu moet het echt anders!

WBdP is van mening dat er i.h.k.v. de gebiedsgerichte aanpak binnen de bufferzones rond de Peel meer nieuwe natuur dient te komen. Plus een heel ander soort landbouw: zeker geen

graszodenbedrijven, leliekwekerijen, boomteelt e.d. meer, maar veel natter, met minder stikstof, met minder gif en met meer biodiversiteit. Beregening uit grondwater past daar so wie so niet bij.

WBdP heeft onlangs een handhavingsverzoek ingediend vanwege het kweken van lelies nabij de Peel, zonder Wnb-vergunning voor de grondwateronttrekking en het gifgebruik (zie <http://www.wbdp.nl/handhavingsverzoek-lielieteelt>). Wellicht dat er meer van zulke handhavingsverzoeken betreffende dergelijke teelten zullen volgen.

Gevolgen tot ver buiten de Peel

Net als bij onze 'stikstofuitspraak' van mei 2019 heeft het tientallen jaren aan procedures en beleidsbeïnvloeding geduurd voordat we dit besluit voor elkaar kregen.

Eindelijk lijkt het besef door te dringen dat de noodzakelijke vernatting niet alleen bereikt kan worden met maatregelen in de Peel zelf, maar dat ook in een ruime zone daar omheen de waterstand flink verhoogd zal moeten worden.

Net als bij stikstof zal ook dit besluit gevolgen hebben tot ver buiten de Peel. Want behalve de Peel zijn er veel meer natuurgebieden die last hebben van verdroging en waar rondom die gebieden grondwateronttrekkingen, sloten en drainages liggen waar geen natuurbeschermingsvergunning voor is verleend!

